

بسم الله الرحمن الرحيم

خلاصه کتاب فلسفه حقوق سالموند- گروه ۷

معرفی نویسنده

سر جان ویلیام سالموند، حقوق‌دان، قاضی و نظریه‌پرداز انگلیسی است که در قرن اوایل قرن نوزدهم و اوایل قرن بیستم زیست می‌کرد. او را با عنوان بنیان‌گذار دانشکده حقوق و پدر رویه قضائی نیوزیلند می‌نامند.

از وی آثار متعددی بر جای مانده است که برخی از آن‌ها عبارتند از: فلسفه حقوق یا نظریه حقوقی (او برای نگارش این کتاب موفق به دریافت جایزه سوئینی در سال ۱۹۱۴ شد)؛ حقوق مسئولیت مدنی (دانشگاه هاروارد در سال ۱۹۱۱ به واسطه نگارش این کتاب سالموند را منتخب جایزه جیمز بار آمس نمود) و اصول حقوق قراردادها.

کتاب «فلسفه حقوق سالموند» به عنوان کتاب مرجع حقوقی قلمداد می‌شود.

درباره کتاب

نسخه در دسترس کتاب، مشتمل بر چاپ دوازدهم آن است که توسط دکتر فیتز جرالده استاد دانشگاه لیید در سال ۱۹۶۶ ویراستاری و توسط انتشارات حقوقی سوئیت و مکسول منتشر شده است. دکتر فیتز جرالده در پیشگفتار این کتاب چنین مرقوم نموده‌اند:

«هر آن کس که به ویرایش متون درسی و علمی مبادرت می‌ورزد، باید میان دو رویکرد دست به انتخاب بزند؛ یا باید متن اصلی را حفظ کند یا آن را با تحولات نظری و روندهای حقوقی منطبق سازد. رویکرد اخیر همان روش و منشی بوده که ویراستاران پیشین «فلسفه حقوق سالموند» به درستی اتخاذ کرده‌اند و این اثر را به مثابه یک متن علمی و دانشگاهی و نه یک اثر سنتی بی‌جان تلقی نمودند. این رویکرد آنان یقیناً صحیح بوده چرا که صرف‌نظر از ارزش و اهمیت دیدگاه‌های شخصی سر جان سالموند، لازمه اصلی یک کتاب درسی برای دانشجویان آن است که تمامی جنبه‌های موضوع مورد مطالعه را پوشش دهد. با عنایت به این نیاز تلاش نموده‌ایم تا در عین حفظ امانتداری به بیان نکات مهم و روزآمد مبادرت ورزیم. اگرچه تغییراتی نیز در متن اعمال شده است.

این تغییر عمده، شامل تجدید نظر کامل در مباحث فصل مربوط به «ماهیت حقوق» است. در مقایسه با سایر متون فلسفه حقوق، سالموند نسبت به سایر دیدگاه‌های مطروحه غیر از نظریات خودش، محتاط و بی تفاوت است. امروزه این امر به سختی قابل توجیه است؛ زیرا اهمیت بخش‌هایی از فلسفه حقوق چنان است که دانشجویان استحقاق مطالبه تلقی‌های مفصل‌تری از مباحث آن را دارند. پیرو این مسئله، ما دو فصل از ویرایش آخر که مشتمل بر ۹ قسمت است را به منظور معرفی مسایل مفهوم‌شناسانه حقوق به دانشجویان، جایگزین کردیم که در مورد پاره‌ای از نظریات پیشرو و شناخته شده حقوقی، به ویژه رویکرد اخیر به مسایل مطرح شده توسط پروفیسور هربرت هارت، بحث می‌کنند. در این ویراست، تغییرات قابل توجهی در فصول حق، مالکیت، تصرف و اشخاص به منظور در نظر گرفتن و بهره‌مندی از روش تجزیه و تحلیل زبانی به کار گرفته شده از سوی کسانی که تحت تاثیر فلسفه آکسفورد هستند، ایجاد شده است. طولانی شدن مباحث ناشی از تغییراتی است که به منظور متعادل نمودن مباحثی که اکنون طرح و درج آنان لزومی ندارد، ایجاد شده است. سیاهه تغییراتی که به نظر می‌رسد در این دسته جای می‌گیرند، به طور خاص در چشم‌اندازی است که اثر ارزش‌شمنند «دیاس» در کتاب‌شناسی فلسفه حقوق، مطرح شده است. پیوست‌ها و خلاصه‌های انتهای هر فصل نیز به دلیل حجم زیاد، حذف شد. همچنین در بخش‌های مربوط به تقنین و تعهدات، بازنگری قابل توجهی صورت گرفت اگرچه سعی شد تغییرات خود متن زیاد نباشد.

در مجموع کتاب پیش‌رو مشتمل بر یک مقدمه، سه فصل، پانزده بخش و صد و سی و یک عنوان به شرح ذیل است:

فهرست مطالب کتاب

- دیباچه
- یادداشت‌ها
- فهرست پرونده‌ها
- فهرست قوانین موضوعه

مقدمه

(۱) ماهیت و ارزش فلسفه حقوق

دفتر نخست: ماهیت حقوق و اجرای عدالت

بخش نخست: ماهیت حقوق

(۲) غایت نظریه حقوقی

(۳) حقوق به مثابه اعمال منطقی: حقوق طبیعی

(۴) حقوق به مثابه اعمال حاکمیت: حقوق وضعی (امری)

(۵) حقوق به مثابه رویه‌ی محاکم: واقع‌گرایی حقوقی

(۶) حقوق به مثابه نظام قواعد

(۷) حقوق بین‌الملل

(۸) قدرت الزام‌آوری (مرجعیت) حقوق

(۹) کارکرد و غایت حقوق: عدالت، ثبات و تغییرات مسالمت‌آمیز

(۱۰) حقوق و واقعیت

(۱۱) ماهیت سرزمینی حقوق

(۱۲) حقوق اساسی

بخش دوم: اجرای عدالت

(۱۳) ضرورت اجرای عدالت

(۱۴) عدالت مدنی و کیفری

(۱۵) غایت عدالت کیفری: مجازات

(۱۶) عدالت مدنی: حقوق اولیه

(۱۷) کارکردهای ثانویه دادگاه‌های حقوقی

دفتر دوم: منابع حقوق

بخش سوم: منابع حقوق

(۱۸) منابع حقوقی و تاریخی

(۱۹) منابع حقوقی حقوق انگلیس

بخش چهارم: تقنین

(۲۰) ماهیت تقنین

(۲۱) قوانین بالادستی (عالی)

(۲۲) قوانین پایین دستی

(۲۳) نسبت میان تقنین و سایر منابع

(۲۴) تدوین قانون (قانون نویسی)

(۲۵) تفسیر قوانین مصوب

بخش پنجم: رویه

(۲۶) الزام آور بودن رویه‌ها

(۲۷) شرایط از بین رفتن یا تضعیف قدرت الزام آور رویه‌ها

(۲۸) سلسله مراتب (نیروهای) الزام آور

(۲۹) منطق تصمیم‌گیری و صدور رای

(۳۰) منطق قضائی

قسمت ششم: عرف

(۳۱) اهمیت اولیه (پیشینی) حقوق عرفی

(۳۲) ادله‌ی پذیرش حقوق عرفی

(۳۳) انواع عرف

(۳۴) عرف‌های قراردادی

(۳۵) عرف‌های محلی

(۳۶) عرف و ادعای ناشی از مرور زمان

(۳۷) قلمرو اصلی عرف

دفتر سوم: مفاهیم حقوقی [شناسایی شده توسط نظام حقوقی]

قسمت هفتم: حقوق قانونی

(۳۸) خطاها

(۳۹) وظایف

(۴۰) حقوق

(۴۱) ویژگی‌های حقوق قانونی

(۴۲) حقوق قانونی در چارچوبی وسیع‌تر

(۴۳) انواع حقوق قانونی

قسمت هشتم: مالکیت

(۴۴) نظریه مالکیت

(۴۵) موضوع اصلی مالکیت

(۴۶) مالکیت انحصاری (شخصی) و مالکیت مشترک

(۴۷) تقسیم بندی مالکیت از منظر مرور زمان

(۴۸) تراست [نوعی تاسیس حقوقی در نظام کامن لا شبیه عقد امانت در نظام حقوقی اسلام] و مالکیت منافع

(۴۹) مالکیت مشروع و منصفانه

(۵۰) مالکیت کامل و مشروط

قسمت نهم: تصرف

(۵۱) نظریه تصرف

(۵۲) تصرف در واقعیت

(۵۳) تصرف در حقوق

(۵۴) تصرف بلاواسطه و باواسطه

(۵۵) تصرف همزمان

(۵۶) تحصیل تصرف

(۵۷) استمرار تصرف

(۵۸) تصرف معنوی

(۵۹) تصرف و مالکیت

(۶۰) شیوه جبرانی مبتنی بر بازپس گرفتن تصرف

بخش دهم: اشخاص

(۶۱) ماهیت شخصیت

(۶۲) وضعیت حقوقی حیوانات

(۶۳) وضعیت حقوقی متوفی

(۶۴) وضعیت حقوقی فرد متولد نشده (جنین)

(۶۵) اهلیت مضاعف و شخصیت مضاعف

(۶۶) اشخاص حقوقی

(۶۷) شرکت‌ها

(۶۸) مدیران، سهامداران و اعضای شرکت

(۶۹) اعمال و مسئولیت‌های شرکت‌ها

(۷۰) کارکردها و اهداف شراکت

(۷۱) ایجاد و انحلال شرکت

(۷۲) دولت به مثابه شرکت

(۷۳) موسسات غیرشرکتی (غیرانتفاعی)

(۷۴) شخصیت شرکتی

بخش یازدهم: عناوین

(۷۵) وقایع حقیقی

(۷۶) اعمال حقوقی

(۷۷) توافقات

(۷۸) اقسام توافقات

(۷۹) توافقات باطل یا قابل ابطال

قسمت دوازدهم: مسئولیت

(۸۰) ماهیت و انواع مسئولیت

(۸۱) نظریه مسئولیت جبرانی

(۸۲) نظریه مسئولیت کیفری

(۸۳) اعمال

(۸۴) دو دسته اعمال اشتباه (باطل)

(۸۵) ورود زیان بدون رخ دادن تخلف

(۸۶) زمان و مکان عمل

(۸۷) تسبیب

(۸۸) عنصر معنوی

(۸۹) قصد

(۹۰) انگیزه‌ها

(۹۱) سوء نیت

(۹۲) ارتباط وعدم ارتباط انگیزه‌ها

(۹۳) استثنائات وارد بر عدم ارتباط انگیزه

۹۴) قاعده ضرورت

۹۵) تقصیر

۹۶) مسئولیت مراقبت

۹۷) ضوابط مراقبت

۹۸) درجات قصور

۹۹) نظریات ذهنی و عینی در قصور

۱۰۰) نظریه مسئولیت محض

۱۰۱) گستره‌ی مسئولیت محض

۱۰۲) اشتباه حکمی

۱۰۳) اشتباه موضوعی

۱۰۴) حادثه

۱۰۵) مسئولیت نیابتی (مسئولیت کارفرما)

۱۰۶) حدود مسئولیت کیفری

۱۰۷) حدود مسئولیت مدنی

قسمت سیزدهم: حقوق اموال

۱۰۸) معنای اصطلاح اموال

۱۰۹) انواع اموال

۱۱۰) مالکیت اشیای مادی

(۱۱۱) اموال منقول و غیر منقول

(۱۱۲) اموال عینی و شخصی

(۱۱۳) حق مالکیت معنوی بر اشیای غیرمادی

(۱۱۴) اجاره

(۱۱۵) حق ارتفاق

(۱۱۶) اوراق بهادار

(۱۱۷) حالت‌های استیفا: تصرف

(۱۱۸) مرور زمان

(۱۱۹) توافق

(۱۲۰) ارث

قسمت چهاردهم: حقوق تعهدات

(۱۲۱) ماهیت تعهدات

(۱۲۲) تعهدات وابسته (تضامنی)

(۱۲۳) منابع تعهدات

(۱۲۴) تعهدات قراردادی

(۱۲۵) تعهدات ناشی از شبه جرم (ضمان)

(۱۲۶) تعهدات شبه قراردادی

(۱۲۷) تعهدات بی‌نام

قسمت پانزدهم: حقوق آئین دادرسی

(۱۲۸) حقوق ماهوی و حقوق شکلی (آئین دادرسی)

(۱۲۹) ادله

(۱۳۰) ارزش اثباتی دلیل

(۱۳۱) تحصیل دلیل